

КУДЫМЫШО ИЙ ЛЭКТЭШ
РЭДАКЦЫН АДРЕСЫЖЭ,
Свердловск, улица Ленина 47,
Дом печати.

Редакционный телефон: Редакция—Д1-89-28. Редакторы и слушатели—Д1-25-07. Лит. паша—Д1-34-65.

Социализм корно

ВКП(б) Свердлов Обкомын марла газэтээ + Марийская газета Свердловского Обкома ВКП(б)

№ 6 (617) ◆ 1938 ий 18 Январь, Күншынмо ◆ Акшэ 5 ыр

ГАЗЭТЛАН СЭРЭЛТМЭ АК:
1 ийлан—6 тэнгэ
6 гылзылан—3 тэнгэ
3 гылзылан—1 тэнгэт 50 ыр
1 тылзылан—50 ыр

Подписным: обузчача орга:
дэн сарыш кондышто-влан
наалыт.

ПЭРВОЙ СОЗЫВЫН ССР УШЭМ ВЭРХОВНО СОВЭТҮҮН 1-Й СЭССИЙЖЭ

Шола гыч пурлашкэ: Ушэм Совет Председатэльин олмэштышыжэ дэпутат-влан Т. Д. Лысенко дэн Сэгизбайев Султан, Национальность-влан Совет Председатэльин олмэштышыжэ дэпутат-влан Ч. А. Асланова дэн А. М. Левиев, Ушэм Советын иностранэ паша Комиссикин Председатэльжэ дэпутат А. А. Жданов.

Ушэм Советын 1938 ий 14 Январээ лийшэ засэданын жээ

УШЭМ СОВЭТ МАНДАТНЭ КОМИССЭ ПРЭДСЭДАТЭЛЬ ДЭПУТАТ А. С. ЩЭРБАКОВЫН ДОКЛАДШЭ

Дэпутат Йолташ-влан, ССР Ушэм Конституцыйн 50-шэ статьяжэ нээвши Ушэм Советын сайдын Мандатнэ Комиссэ Ушэм Совет дэпутат-вланын полночийштэйнээр прогрессивын шашлаан тыхан пашам ыштэн:

Мандатнэ Комиссэ хажне дэпутат шотышти Центральнэ Избирательнэ Комисса шумо избирательнэ документын материал-вланын прогрессивын. Тыга, мут гыч, ССР Ушэм Вэрховно Советын сайдын нэргэн положжын 44-шэ статьяжын, «В» чукын трэбованьшкэ дэнэ кэльштарэн, Ушэм Советын Мандатнэ Комиссиже канадат-вланын дэпутатын реестрироватын протокол-вланын улсын шыгын прогрессивын. Тутак йүлжимаш эртарымэ протокол-вланын, счотно лист-вланын улсын шыгын прогрессивын.

Хажне дэпутат шотышти документ дэнэ материал-вланын прогрессивын. Мандатнэ Комиссэ тигээ установилэн: Ушэм Советын дэпутат-вланын сайдын чын 569 избирательнэ округын ССР Ушэм Конституцыйн да ССР Ушэм Вэрховно Советын сайдын нэргэн положжын нээвши дэнэ кэльштарэн эртаралтын.

Мандатнэ Комиссэ тигдим установилэн: иктах мөгөнж округын сайдын кассироватлаш (икдэйстивильнэйлан чотлаш) нымо амалат ука, тутак Центральнэ Избирательнэ Комисса дэч Ушэм Советын Мандатнэ Комиссиже наалмэ окружной избирательнэ комисс-вланын пашаштын (наалштын) нымогань вуйшижимаш дэнэ зайлваньштэй ука, иктах мөгөнж округын Ушэм Советын дэпутат-вланын сайдын имаш лийлий машкэ шыншиж вуйшижимаш дэнэ зайлваньш-влан Центральнэ Избирательнэ Комиссиже пурэн огыл.

Ушэм Советын дэпутат-вланын составын умландаарэн каласын шуснэм. 569 избирательнэ округын Ушэм Советын 569 дэпутатын сайдын. Тээв дэпутат-вланын пашаштын.

Составын нэргэн давниний-влан. Ушэм Совет дэпутат-вланын пашаштын Шүтэн Ушэм Коммунистичээсий Партийн членжэ-влан 461, алээ 81 процент, да бэспартайний-влан 108, алээ 19 процент. Ты давниний-влан гыч шак лэктэн шогыншээ түрээ вывэр тыээ мо—мөмнэн коммунистичээсий партий калык очынлоо паш куго авторитетен улеш да калык түдлэн тэш кутын ишанэн шога (күнжэ, рүжэ кидым совет). Калыкын ты ишанын шакын мөмнэн партий шамэр-вланын пашаштын предланэ улмыжо дэнэ, чыла тушман-вланын шамэр-вланын сэнгымыштын юндарьшэ шкэнжийн мудрый политикийн дэнэ завойзатылши. Ты паш куго ишанын шакын түрээ тигээ: Ушэм Совет дэпутат-вланын 81 процентынг большевистский партийн членжэ улт.

Кокмышо выводоо тигээ улеш: партий ты ишанштэй паш куго нэпартайный большевик-вланын, чэстный, Леницын—Сталинын пашажлан предланэ улши, калык очынлоо авторитетэн бэспартайний-вланын воспитатлэн кэртэ. Бэспартайний-влан кокын шукужо ССР Ушэм Вэрховно Советын дэпутатын сайдын.

Ушэм Совет дэпутат-вланын социалистэйнэ составын нэргэн давниний-вланын каласэн пуз. Мандатнэ 546 дэпутат шотышти дэдийнна уло. Ушэм Совет дэпутат-вланын пашаштын — 247 ёнг, алээ 45,3 процент; крестьян 130 ёнг, алээ 23,7 процент; службыва-влан да совет интеллигэнийн 169 ёнг, алээ 31 процент. Пашаш-влан чот тигээ 201 ёнгээ партийн, советский, озанлык, войнээ да общество пашаштын ыштэн.

Вуйлатын ээ партийн, государственна да мөлж пашаштын выльгатын пашаш-влан коклашты ултарах ийнхээ раждан сий дэн социалистичээсий строителствэе горнилым эртээнт. Ту пашаштын вуйлатын пашаштын шакын шукурта отыг тигэн станок вохтэн ыштэн пашаштын пашаш-влан.

Ихтэй. Ты группын представительжа тигээ—государственна властын высший органын түнчлэгээн рвээ членжэ, тутак шодорын предприняйтэ — Родниковский тээстийн комбинат директорын түнчлэгээн рвээ олжентэйшыжэ — 19 ийн таочижиха Клавдий Федоровна Сахарова. (Кидым совет).

Ушэм Советын чыла дэпутатын, производствынто ыштэншээ—влан, стахановец улт. Пала, стахановский движений түнгэл чуша шога инициаторын — Стаканов, Кривоногийн калык вуйлатын шигэштэй. Ты пашаштын машиностроительных тайштэй программын кэнэтак күгэмдэштэй 242 дэпутат, алээ, 42,5 процент, орлонносээ улт. (Кидым совет).

18 дэпутат Совет Ушэмийн Гэрэйж олт. (Күнжэ кидым совет).

Ленин дэн Сталин ик тана вэлэ огынты обстойательствын очыктыгын: калык массын талантан вуйлатын дэн организатор-влан лэктэн шогыншээ наалын пытагыдым ээ источник уло. Ты талант-вланын капитализм түржийн да пиктэн ашигнэн. Советский строй калык тигээ талантан ийн-вланын кумда корынм почын.

Ихтэй. Ты пашаштын крестьян-колхозник-влан, Ушэм Советын дэпутат-вланын шакын стахановец да социалистичээсий пашаштын шигэш улт. Крестьян-влан — Ушэм Совет дэпутат-влан коклашты 25 колхоз председатэль.

«Советский крестьянство — тигээ шигэш тайштэй, тигээ ганын адэм түкүүн историйжэ аль эшнээн огын». Сталин йолташын тээврийн түрээ тигээ шигэш тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тээврийн тайштэй колхозник-влан пашаштын шакын шигэш тайштэй.

Ушэм Совет дэпутат-вланын общо тигээ шигэш — службыва-влан да социалистийн интеллигэнийн 169 ёнг. Нууцын кокла гыч партийн пашаштын — 32 ёнг, советский пашаштын — 78, войнээ пашаштын 24 ёнг ыштэн да молат.

Советский интеллигэнийн коклашты — 9 академик, 6 профессор, научно пашайэн, писатель, арист-влан. Тыгыдээ адак мэ мөмнэн элшитэ вэлэ огын, но мөлж элшиттэ шигэш тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй.

Советский интеллигэнийн коклашты — 9 академик, 6 профессор, научно пашайэн, писатель, арист-влан. Тыгыдээ адак мэ мөмнэн элшитэ вэлэ огын, но мөлж элшиттэ шигэш тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй.

Талантан у организатор кадр-влан кээч дэнэ огын, час дэнэ күшкүн шогтаг да нүүчийн партий мөмнэн пашашкуу залуулж шигэш тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй.

Сталин йолташ тигээ каласын: «Мөмнэн обществона улжак ола дэнэ яйысэ эрыжан труженик-влан гыч — пашаш, крестьян-влан, инженерийн гыч лийн шога».

Ты мутши-влан дэнэ Сталин йолташ пашашэ класс дэн мөмнэн партийны тигээ шигэш тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй.

Ушэм Совет дэпутат-вланын социалистын составын тигээ шигэш тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй.

Ушэм Совет дэпутат-вланын тайштэй көй-влан улт: руш, украинэй, белорус, грузин, узбек, татар, казах, армэн, азэрбайжанэй, латыш, чуваш, польз, немэн, мордов, грек, таджик, киргиз, түркмэн, удмурт, башкир, болгар, каракалпак, кабардинэй, йакут, чечэнэн, морийн эстонэй, эстонэй-влан.

Тээврийн тайштэй Совет Ушэмийн калык-вланын сталинэй татулын шигэш тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй.

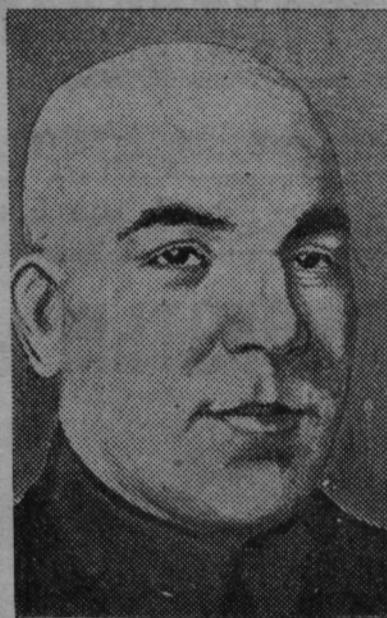
Совет социалистичээсийн республиканса калык-вланын татулын шигэш тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй.

Кутыжан Россий калык-вланын тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй.

Ихтэй. Ты вара кёлан шалэ огын? Кутыжан Россий тайштэй пашаштын энэхүү шигэш тайштэй. Ты мутши-вланын Ушэм Советын тайштэй.

(Мучашын 2-шэ мөгүрьштэй).

ПЭРВОЙ СОЗЫВЫН ССР УШЭМ ВЭРХОВНО СОВЭТҮН I-й СЭССИЙЖЭ

Шола гыч пурлаши: Ушэм Советын Законодательнэ предположеньэ-влак Комиссыжын Председатэльжэ дэпутат Д. М. Йэвтушэнко, Национальность-влак Совет Бүджэтнэ Комиссын Председатэльжэ дэпутат Н. С. Хохлов, Национальность-влак Советын Председатэльжэ дэпутат Н. М. Шварник, Ушэм Совет Бүджэтнэ Комиссын Председатэльжэ дэпутат И. И. Сидоров, Национальность-влак Советын иностраннэ паша Комиссыжын Председатэльжэ дэпутат Н. А. Булганин.

УШЭМ СОВЭТ МАНДАТНЭ КОМИССЭ ПРЭДСЭДАТЭЛЬ ДЭПУТАТ А. С. ЩЭРБАКОВЫН ДОКЛАДШЭ

(Мучашынэ. Түнгэлтийнэ перье мөгүрьшти).

Ты пифр-влак тээв мом очыгытат: улаарак ужааш дэпутат-влак 40 ийаш күг огыт ул.

Ушэм Совет дэпутат-влакын составыннын умландаар пумашым пытрышаалан мий эш тох фактам очыкташ тийши улам.

Пэрвый факт. 12 дэкабриштэ совет калык Ушэм Советынка НКВД пашайэн-влак группын сайлын. (Шаулэн нидым совет).

Ушэм Совет дэпутат-влак коклашти—үдрамаш 77 йэг. Нымогань буржуазна парламентыннад нутунаамат тийнаар үдрамат лийин оты да ука. (Рүжгэ нидым совет).

Ланин тигэ сэрэн: «Чыла пивили-зоване элыштэ, эсогын эн очыл элыштыжат, үдрамаш-влакын положеншиш туганье, нүүмн сурт кокласа кул манын тээ очынеш отыт лүмёй. Ик капиталистический үгүй-жаныштат, эсогыг эрькан рэспубликиштат, үдрамаш-влакын пүтнэйн тёр правашт укэ» (Ленин, т. ХХIII, стр. 285).

Мэйнан элыште гына үдрамаш-влаклан бёйрэг дэнэ тёрак сайлаш да сайлаалтын лийаш правам пушо законым пүтнэйн да бозогворочно илышиш пурталтын. (Рүжгэ нидым совет).

Ушэм Совет дэпутат үдрамаш-влак коклашти тээ производствын техникийн тунамын налша да пашашын социалистический ончымашым образацальным пуэн шогышю, дэпутат Матрёна Кузьминична Симоняновка ганы, знатнэ стахановка-үдрамаш пашаш-влакын муда. Үдрамаш дэпутат-влак коклашти тээ пүтнэйн эллан пал, дэпутат Прасковьиа Ивановна Ковардак гань, колхозница-влакын муда, нүүнин коклашти тээ күг партийный дасоветийн пашайэн-влакын, озанлык пашайэн-влакын, советский интеллигэнцийн предстайлэльжэ-влакын муда.

Ушэм Совет дэпутат-влак коклашти высший образованьан да тичмашак огыл высший образованьан—110 йэг; кокла образованьан да тичмашак огыл кокла образованьан 168 йэг. Сэйнэгэ, Ушэм Совет дэпутат-влакын пэлэх чарыж высший да кокла образованьан улт.

Ушэм Совет дэпутат-влакын ийгээтишт тигэнэ: 20 ийаш марта—5 йэг, 21 ийаш гыч 25 ийаш марта—34 йэг, 26 ийаш гыч 30 ийаш марта—73 йэг, 31 ийаш гыч 35 ийаш марта—134 йэг, 36 ийаш гыч 40 ийаш марта—140 йэг, 41 ийаш дечкутэж—183 йэг.

Коммунист дэн бэспартийный-влак блокын пүтнэйнек сэнтэмыжэ нэргэн очыкташ шога. Ты блок совет власть ийлалтэ, пашаэ дэн крастьян-влакын чыла тушманышиш вэлтэрэштэ паш чоткыдын кучдаалма ийлалтэ талтарт tolмын, Ушэм Советын Мандатнэ Комиссыжын пунчалмутын окэн лэктэ.

«Ушэм Советын сайлымашым артармын посна кажна дэпутат шотышто Цэцэрэлтийнэ Иэбдэлтэльнэ Комиссын регистроватльмын Ушэм Совет дэпутат-влакын полномочийнитым түрүсэнт дэн матээл-влакын оччан лэктэн, Ушэм Советын Мандатнэ Комиссын

блокын кандидатшэ-влак вэрч ик ой дэнэй юкльшиш, совет калык совет правителстъвийн ал көргүсд да международно политикийн пүтнэйнек сайш чотлымыжым очыкташ шуо, Ленин—Сталин партийлан мучашымын ишанымашыжым очыкташ шуо. (Күнжэ шаулэн нидым совет).

Коммунист дэн бэспартийный-влак блокын кандидатшэ-влак вэрч ик ой дэнэй юкльшиш, совет калык совет обществын пудырташ лийдымэ моральна дэн политический единство-жым да куатшым очыкташ шуо. Сталин бэлгэштэ шовшын да мучашымын бэлгэштэ шовшын очыкташ шуо. Тудын вуйлатымыжэ дэнэ Совет элсын эш шемэр-влак социализмийн пүтнэйн шүкүүтэштэ. (Күнжэ, рүжгэн нидым совет, нид совымаш овацийн савырна. Чыланат киньэл шогалыт. Вэрэгчийн йүк-влак: «Нужо ўмыран лийжэ Иэжээ йолтash! Ура!»).

Вэрховно Советын сайлымэ годым совет калык моральна дэн политиче-швийтийн түнччалан тээв мом очыкташ. Ты эш пүтнэйн түнччалан тээв мом очыкташ: эл көргүштэ калыкын тушман-жэ-влак мыснын ынкэт гына кодыч, калык нүүмн изолироватльын да ужын ож кэрт, калык нүүмн икэх кодда пытара.

Шкэнжин ик ой дэнэй юкльшиш, жа дэнэ совет калык юршил сэнтэмыш шуаш—коммунизмийн пүтнэйн шукш шкэнжин вольажым очыкташ шуо, Ленин—Сталин партийлан мучашымын ишанымашыжым очыкташ шуо. (Күнжэ шаулэн нидым совет).

Ты шотышто сайлымаш фашистский агрессор-влакын ССР Ушэм Советын Мандатнэ Комиссыже тыга паламда:

1. Ушэм Советын дэпутат-влакын сайлымаш чыла 569 избирательнэ округыштат ССР Ушэм Вэрховно Советын сайлымаш нэргэн положеншиэ нэгээши да пүтнэйнек нүүнин дэнэ кэлыштэрэй артлалтын.

2. Икташ магань избирательнэ округыштат сайлымашын кассироватльшлан нымогань основаньят ука, тугак Ушэм Советын дэпутат-влакын сайлымаш шотышто Конститупым да сайлымаш нэргэн Положеншия пужжимо нэргэн нымогань вуйшигаш дэнэй зайдавляштат избирательнэ округыштат, Цэнтральне Иэбдэлтэльнэ Комиссыштат ука.

Күпин очыктымо нэгээши, Ушэм Советын Мандатнэ Комиссыже Цэнтральне Иэбдэлтэльнэ Комиссын регистроватльмын Ушэм Советын чыла дэпүтатын полномочийнитым правильностын признатла. Ты дэпүтат-влакын списокын 1937 ий 15 дэкабриштэ лэхэн «Известия» газетээ 291 №-ын эхтэй публиковань.

(Рүжгэ нидым совет).

Ушэм Советын 1938 ий 14 январэш лийшэ засэданыжэ нэргэн ИНФОРМАЦИОННО УВЭРТАРЫМАШ

14 Январэш, 11 час кэччвальм, Кремльшиштэ, Ушэм Советын засэданьэ залэшьшээ Ушэм Советын кумышло засэданыжэ лийшэ.

Ушэм Советын Председатэльжэ дэпутат А. А. Андрээв председатэльжэ-влакын 91 миллионат 113 түжээ 153 йэг участватэлэ. Ты эш пүтнэйн сайлышэ-влак чет гыч 96.8 пропент лийшэ. Ушэм Советын сайлымэ годым чыла избирательнэ округыштот коммунист дэн бэспартийный-влак блокын кандидатшэ-влак вэрч 89 миллионат 844 түжээ 271 йэг түүхэн. Ты эш пүтнэйн сайлышэ-влак чет гыч 98.6 пропент лийшэ.

Ушэм Советын Мандатнэ Комиссыжын Председатэльжэ дэпутат А. С. Щэрбаков йолтасын Ушэм Советын дэпутат-влакын полномочийнитым провэратльмын нэргэн докладштын Ушэм Советын талын.

Щэрбаков йолтасын Ушэм Советын 569 избирательнэ округыштэ дэпутат-влакын полномочийнитым провэратльмын резултат нэргэн Ушэм Советын Мандатнэ Комиссын докладштын нымогань вуй шиймаш дэнэй зайдавляштат.

«Ушэм Советын сайлымашым артармын посна кажна дэпутат шотышто Цэцэрэлтийнэ Иэбдэлтэльнэ Комиссын регистроватльмын Ушэм Совет дэпутат-влакын полномочийнитым түрүсэнт дэн матээл-влакын оччан лэктэн, Ушэм Советын Мандатнэ Комиссын

миссыжын паламда:

1. Ушэм Советын дэпутат-влакын сайлымаш чыла 569 избирательнэ округыштат ССР Ушэм Конститупым да ССР Ушэм Вэрховно Советын сайлымэ нэргэн положеншиэ нэгээши да пүтнэйнек нүүнин дэнэ кэлыштэрэй артлалтын.

2. Сайлымаш икташ магань избирательнэ округыштот сайлымашын кассироватльшлан основын тугак Ушэм Советын дэпутат-влакын сайлымэ тохижтын Конститупым да сайлымаш нэргэн Положеншия пужжимо нэргэн избирательнэ округыштат да тугак Цэнтральне Иэбдэлтэльнэ Комиссын докладштын пэнтгээдэл.

1. Чыла 569 избирательнэ округыштот сайлымэ да ССР Ушэм Вэрховно Советын сайлымашын Цэнтральне Иэбдэлтэльнэ Комиссын регистроватльмын Ушэм Совет дэпутат-влакын полномочийнитым түрүсэнт нэргэн Положеншия пужжимо нэргэн избирательнэ округыштат да тугак Цэнтральне Иэбдэлтэльнэ Комиссын докладштын пэнтгээдэл.

2. ССР Ушэм Вэрховно Советын сайлымашын Цэнтральне Иэбдэлтэльнэ Комиссын пашажым пүтнэйнээш чотлаш».

Мандатнэ Комиссын докладштын кольшитэнгэ, Ушэм Совет пунчалаштэй.

Дэпутат академик А. А. Байновын пурмой ойжо почтэй Мандатнэ Комиссын докладштын кэр Ушэм Советын тигээши пунчалмутын приняталын:

«Мандатнэ Комиссын докладштын кольшитэнгэ, Ушэм Совет пунчалаштэй.

1. Чыла 569 избирательнэ округыштот сайлымэ да ССР Ушэм Вэрховно Советын сайлымашын Цэнтральне Иэбдэлтэльнэ Комиссын регистроватльмын Ушэм Совет дэпутат-влакын полномочийнитым түрүсэнт нэргэн Мандатнэ Комиссын докладштын пэнтгээдэл.

